

Članak 51.

(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog Pravilnika prestaje da važi Pravilnik o procjeni rizika podacima, informacijama, dokumentaciji, metodama identifikacije i ostalim minimalnim pokazateljima neophodnim za učinkovitu provedbu odredbi Zakona o sprečavanju pranja novca ("Službeni glasnik BiH", broj 93/09).

Članak 52.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu u roku od 8 dana od dana njegovog objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 22/15
23. travnja 2015. godine
Sarajevo

Predsjedatelj
Vijeća ministara BiH
Dr. Denis Zvizdić, v. r.

Aneks

Pravilnika o provedbi Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti

Sukladno članku 6. ovog Pravilnika, a na temelju Zakona o sprječavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14), u daljnjem tekstu navedene države, koje su države članice Europske unije, Europskog ekonomskog prostora, te Radne skupine za financijske mjere protiv pranja novca i koje su dužne da usvoje zakonske propise i procedure u financijskom sektoru, koji su sukladni preporukama FATF-a u pogledu pranja novca i financiranja terorizma, mogu se u svrhu ovog zakona smatrati državama koje su prihvatile međunarodne standarde za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti, a koji su isti ili strožiji od onih koji su u primjeni u Bosni i Hercegovini.

<i>Argentina</i>	<i>Latvija</i>
<i>Australija</i>	<i>Litva</i>
<i>Austrija</i>	<i>Makedonija</i>
<i>Albanija</i>	<i>Mađarska</i>
<i>Belgija</i>	<i>Meksiko</i>
<i>Brazil</i>	<i>Nizozemska</i>
<i>Bugarska</i>	<i>Njemačka</i>
<i>Kina</i>	<i>Norveška</i>
<i>Crna Gora</i>	<i>Novi Zeland</i>
<i>Češka</i>	<i>Poljska</i>
<i>Danska</i>	<i>Portugal</i>
<i>Indija</i>	<i>Rumunjska</i>
<i>Estonija</i>	<i>Ruska Federacija</i>
<i>Finska</i>	<i>Singapur</i>
<i>Francuska</i>	<i>Sjedinjene Američke Države</i>
<i>Grčka</i>	<i>Slovačka</i>
<i>Hrvatska</i>	<i>Slovenija</i>
<i>Irska</i>	<i>Španjolska</i>
<i>Island</i>	<i>Srbija</i>
<i>Italija</i>	<i>Švedska</i>
<i>Japan</i>	<i>Švicarska</i>
<i>Južna Afrika</i>	<i>Turska</i>
<i>Južna Koreja</i>	<i>Ujedinjeno Kraljevstvo</i>
<i>Kanada</i>	

Na osnovu člana 17. i člana 22. stav 1. Zakona o Savjetu ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), i članu 85. Zakona o sprečavanju pranja novca i financiranja terorističkih aktivnosti ("Službeni glasnik BiH", broj 47/14), na prijedlog Ministarstva bezbjednosti Bosne i Hercegovine, Savjet ministara Bosne i Hercegovine, na 4. sjednici održanoj 23. aprila 2015. godine, donio je

PRAVILNIK

O SPROVOĐENJU ZAKONA O SPREČAVANJU PRAĐA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

POGLAVLJE I - OPŠTE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Pravilnika)

- Ovim Pravilnikom se detaljnije propisuju kriteriji za izradu smjernica za procjenu rizika, informacija, podataka i dokumenata neophodnih za identifikaciju klijenata i transakcija, informacija, podataka i dokumenata koji će biti prosljeđeni Finansijsko-obavještajnom odjelu Džavne agencije za istrage i zaštitu (u daljem tekstu: FOO), te se definišu pokazatelji za sumnjive transakcije, definiše detaljno šta se podrazumiševa pod povezanom transakcijom, propisuje uslove i procedure za izuše od izvještašavađa o velikim i povezanim gotovinskim transakcijama FOO-u, te načine i robove za izvještašavađe FOO-u.
- Изрази који су ради прегледности дати у једном граматичком роду у Јединственим правилима за израду правних прописа у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 11/05, 58/14 и 60/14) и пропису донесеном на основу Правила без дискриминације се односе и на мушкарце и на жене.

POGLAVLJE II - SMJERNICE ZA PROVJERU RIZIKA

Član 2.

(Писани интерни програм за процјену ризика - услови и садржај)

- Обвезници ће у складу са чланом 5. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 47/14) (у даљем тексту: Закон) усвојити писани интерни програм којим ће се одредити нивои ризика група кlijената или појединачног кlijента, њихово географско подручје рада, пословни однос, трансакција, производ или услуга, начин њиховог пружања кlijенту, нова технолошка достигнућа у вези са могућом злоупотребом у сврху прања новца и финансирања терористичких активности у складу са овим Правилником и смјерницама од стране FOO и надлежног надзорног органа.
- Обвезник ће у писани интерни програм такођер укључити методу за:
 - смањење процијењених ризика;
 - праћење промјена ризика;
 - евидентирање одлука везаних за већи или мањи ризик за групе кlijената или појединачног кlijента, његово географско подручје рада, пословни однос, трансакцију, производ или услугу, начин њиховог пружања кlijенту, нова технолошка достигнућа, разлоге за ову процјену и активности које су предузете у вези са већим или мањим ризиком;
 - праћење ефикасности и спровођење програма;
 - осигуравање да се интерни програм везан за процјену ризика уврсти у интерну обуку обвезника.

Član 3.

(Писани интерни програм за процјену ризика - примјена редовне, поједностављене или појачане идентификације)

Обвезник ће на основу процјене ризика одредити да ли да примјењује редовну, појачану или поједностављену

идентификацију и праћење активности клијента у складу са одредбама Поглавља II. Закона.

Члан 4.

(Већи ризик - показатељи везани за географску локацију)

- (1) Обвезник ће примјенити појачане мјере идентификације и праћења активности клијента ако клијент може представљати већи ризик по питању прања новца и финансирања тероризма или своје сједиште има у земљи:
 - а) која је предмет санкција, ембарга или сличних мјера Уједињених нација или мјера других међународних организација којима се Босна и Херцеговина придружила;
 - б) која је означена од стране Financial Action Task Force on Money Laundering (Радна група за финансијске мјере против прања новца) (у даљем тексту: FATF) или друге међународне организације као земља којој недостају међународно прихваћени стандарди за спречавање и откривање прања новца и финансирања терористичких активности;
 - ц) која је означена од стране FATF или друге међународне организације као земља која финансира или даје подршку терористичким активностима, која има одређене терористичке организације које дјелују у њој;
 - д) која је означена од стране вјеродостојног извора као земља у којој постоји значајан обим корупције;
 - е) која је у процјени надлежних међународних организација позната по производњи или добро организираној и развијеној трговини дрогом;
 - ф) која је позната као финансијски/порески рај;
 - г) која је позната као off shore финансијски центар.
- (2) Обвезник ће примјенити мјере појачане идентификације и праћења активности таквог клијента и у случају када од ФОО-а добије обавјештење о слабостима Система спречавања прања новца и финансирања тероризма у земљи у којој клијент има сједиште.

Члан 5.

(Мањи ризик - показатељи везани за географску локацију)

- (1) Обвезници могу сматрати да клијент наведен у члану 29. тачка б) Закона који има сједиште у земљи прописаној у члану 6. овог Правилника представља мањи ризик у вези са прањем новца и финансирањем терористичких активности.
- (2) Обвезник може примјенити поједностављену идентификацију и праћење активности таквог клијента.

Члан 6.

(Земље које имају задовољавајуће прописе за спречавање прања новца и финансирања терористичких активности)

- (1) За сврхе овог Правилника се може сматрати да земље наведене у Анексу овог правилника које су земље чланице Европске уније (у даљем тексту: ЕУ), Европског економског простора (у даљем тексту: ЕЕА) или FATF, те које имају обавезу доношења закона и процедура за финансијски сектор у складу са директивама ЕУ и препорукама FATF-а у вези са прањем новца и финансирањем тероризма имају међународно прихваћене стандарде за спречавање и откривање прања новца и финансирања терористичких активности који су еквивалентни или строжији од оних који се примјењују у Босни и Херцеговини.

- (2) Земље из члана 4. овог Правилника не могу бити уврштене у Анекс из става (1) овог члана.
- (3) Анекс је саставни дио овог Правилника.

Члан 7.

(Обавеза ажурирања листе земаља)

- (1) Савјет министара Босне и Херцеговине ће на приједлог Министра безбједности Босне и Херцеговине, а на основу препоруке ФОО-а ажурирати листу земаља наведених у члану 6. овог Правилника.
- (2) ФОО ће по сазнању да одређена земља која се већ налази на листи земаља, више не испуњава услове из члана 6. овог Правилника, одмах обавијестити обвезнике.

Члан 8.

(Већи ризик - показатељи везани за пословање и трансакције)

- (1) Обвезник ће сматрати да већи ризик по питању прања новца и финансирања терористичких активности може представљати клијент који врши трансакције под необичним околностима, као што су:
 - а) значајна и необјашњена географска удаљеност између локације клијента и институције укључене у трансакцију;
 - б) често и необјашњено премјештање рачуна између различитих финансијских институција;
 - ц) често и необјашњено преношење средстава између финансијских институција у разним географским локацијама;
 - д) уплата новчаних средстава са рачуна странке, односно исплата новчаних средстава на рачун странке, који је различит од рачуна који је странка навела при утврђивању идентификације, односно, преко којег се уобичајено послује или је пословало (посебно ако се ради о прекограничној трансакцији);
 - е) пословни односи који укључују сталне или велике уплате новчаних средстава са рачуна странке, односно према кредитној или финансијској институцији у држави која није чланица FATF-а, односно у држави која нема задовољајуће прописе, односно међународно прихваћене стандарде области спречавања прања новца и финансирања терористичких активности;
 - ф) трансакције намјештене лицама са пребивалиштем или сједиштем у држави која је позната као финансијски односно порески рај или као off shore финансијски центар;
 - г) пословни односи у корист лица или субјекта који се налазе на попису лица или субјеката против којих су на снази мјере, санкције, ембарга УН-а;
- (2) Обвезник ће, поред онога што је наведено у чл. 24. (Кореспондентни однос са кредитним институцијама са сједиштем у иностранству), 27. (Политички и јавно експонирана лица) и 28. (Одређивање и утврђивање идентитета без физичког присуства клијента) Закона, такођер узети у обзир да већи ризик по питању прања новца и финансирања терористичких активности може представљати клијент:
 - а) чија структура или природа отежава одређивање правог власника или право лице које врши контролу;
 - б) чије пословање укључује обимну готовину (и еквиваленте готовине);

- ц) чије пословање, иако обично не укључује обимну готовину, производи знатне износе готовине за одређене трансакције;
 - д) који је домаће или стране правно или физичко лице описано у члану 4. овог Правилника, посебно када се ради о прекограничном пословању;
 - е) који је рачуновођа, адвокат или други стручњак који има рачуне у финансијској институцији и представља своје клијенте;
 - ф) који користи посреднике који не подлијежу одговарајућим законима за спречавање прања новца и финансирање тероризма и који се не налазе под адекватним надзором;
 - г) који је домаће политички експонирано лице;
 - х) врши неувичајене трансакције из члана 26. Закона.
- (3) Обвезник ће размотрити примјену појачане идентификације и праћења активности таквог клијента, уколико Правилником већ није дефинисано да ови клијенти морају бити третирани као клијенти високог нивоа ризика.

Члан 9.

(Мањи ризик - показатељи везани за пословање и трансакције)

- (1) Обвезник може узети у обзир да нижи ризик у вези са прањем новца и финансирањем терористичких активности представљају:
 - а) производи везани за дугорочну штедњу;
 - б) финансијска активност која се врши повремено или у веома ограниченом обиму.
- (2) Обвезник може примјенити поједностављену идентификацију и праћење таквих послова и трансакција.

Члан 10.

(Већи ризик - трговина новчаницама, племенитим металима и другим производима који дају анонимност)

- (1) Обвезник може узети у обзир да већи ризик по питању прања новца и финансирања терористичких активности може представљати клијент:
 - а) чије услуге укључују трговину и доставу новчаница и племенитих метала;
 - б) чији производи пружају већу анонимност или се могу лако пренијети преко међународних граница, као што је интернет банкарство, картице са похрањеном вриједности, међународни електронски пријеноси новца, приватне инвестицијске компаније и закладе.
- (2) Обвезник ће размотрити примјену појачане идентификације и праћења активности таквог клијента.

Члан 11.

(Разматрање трансакција већег ризика за извјештаје о сумњивим трансакцијама (СТР))

- (1) Обвезник може узети у обзир трансакције већег ризика дефинисане у чл. 4., 8. и 10. овог Правилника као сумњиве трансакције у складу са дефиницијом у члану 3., тачка б) Закона, те ће узети у обзир примјену појачане идентификације и праћења таквих трансакција.
- (2) Обвезник ће такођер узети у обзир извјештавање о таквој трансакцији, клијенту или особи ФОО-у, у складу са чланом 38. Закона.

ПОГЛАВЉЕ III - СМЈЕРНИЦЕ ЗА ПОКАЗАТЕЉЕ СУМЊИВИХ ТРАНСАКЦИЈА

Члан 12.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - општи показатељи)

Општи показатељи који би код обвезника требали изазвати сумњу у контексту израде процјене ризика из члана 5. Закона и сачињавања листе показатеља из члана 47. Закона:

- а) Клијент не жели да му се писмене обавијести шаљу на кућну адресу;
- б) Клијент оставља утисак да посједује рачуне код неколико финансијских институција на једном географском подручју, а без очигледног разлога;
- ц) Клијент користи једну адресу, али често мијења правна и физичка лица која бораве на тој адреси;
- д) Клијент користи поштански претинац или неку другу врсту адресе за примање поштанских пошиљки, умјесто адресе улице, када то није норма на том географском подручју;
- е) Клијент почиње обављати честе новчане трансакције великих износа, што није била уобичајена активност тог клијента у прошлости;
- ф) Клијент обавља новчане трансакције конзистентно заокружених и великих износа (нпр, КМ 20.000, КМ 15.000, КМ 9.900, КМ 8.500 итд.);
- г) Клијент стално обавља новчане трансакције које су мало испод прага износа за које постоји обавеза идентификације односно пријављивања;
- х) Клијент обавља трансакцију у износу који је неувичајен у поређењу са износима пријашњих трансакција;
- и) Клијент тражи од обвезника да задржи или изврши трансфер велике суме новца или других средстава, када је ова врста активности неувичајена за клијента;
- ј) Трансакције чија структура указује на неку протузакониту сврху, чија је пословна намјена нејасна, или се чини ирационалном са пословног становишта;
- к) Трансакције које укључују подизање средстава недуго након што су иста депонована код обвезника (рачуни за прописане резерве нефинансијских институција), под условом да се тренутно подизање таквих средстава не може оправдати пословном активношћу клијента;
- л) Трансакције код којих је разлог због којег је клијент одабрао одређеног обвезника или пословницу обвезника за обављање своје трансакције нејасан;
- м) Трансакције које за резултат имају знатну, али необјашњиву, активност на рачуну који је претходно био углавном неактиван;
- н) Трансакције које не одговарају сазнању и искуству обвезника о клијенту и наведеној сврси пословног односа;
- о) Клијенти који доставе лажне или варљиве информације обвезницима, или одбију, без увјерљивог разлога, да доставе информације и документе који су потребни и који се рутински достављају, а везани су за релевантну пословну активност;

- п) Клијент захтјева претјерану ликвидност у свом пословном односу;
- р) Осигуравање (залози, гаранције) од стране трећих лица која су непозната банци, која немају очигледну афилијацију са клијентом, и која немају увјерљиве и очигледне разлоге да пружају такве гаранције;
- с) Трансфери великих сума новца, или чести трансфери, у или из држава које су познате по производњи недопуштених дрога;
- т) Клијент је јако нервозан без очигледног разлога;
- у) Клијент је дошао у друштву, прати га се и/или посматра;
- в) Клијент доноси новац који прелази износе који, у складу са Законом, захтјевају идентификацију и/или пријављивање, а који клијент није пребројао, изузев ако је то (небројање) уобичајено у пословању клијента;
- з) Неочекивано плаћање ненаплативог кредита без увјерљивог објашњења;
- аа) Клијент настоји да избјегне покушаје обвезника да оствари лични контакт;
- бб) Клијент обвезника је био предмет гоњења за кривично дјело;
- цц) Трансфери великих износа у иностранство са рачуна клијента у случају да салдо на рачуну потиче од многобројних полагања готовине на различите рачуне клијената код једне или више банака;
- дд) Клијент неубичајено добро познаје законске прописе у вези са пријављивањем сумњиве трансакције, брзо потврђује да новчана средства потичу из законитих извора.

Члан 13.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - банковни рачуни)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се конкретно на трансакције на и преко банковних рачуна:

- а) Отварање рачуна од стране клијента чија се адреса налази изван локалног сервисног подручја, без очигледног разлога;
- б) Рачун са великим бројем депозита малих износа и малим бројем подизања великих износа новца;
- ц) Средства која су била депонована на неколико рачуна, потом консолидована на један, те трансферисана ван државе;
- д) Клијент често користи велики број локација за депоноване изван локације његове матичне пословнице;
- е) Клијент обавља вишеструке трансакције на исти дан, када то није норма за тог специфичног клијента;
- ф) Активност по рачуну далеко премашује активност која је предвиђена у вријеме отварања рачуна;
- г) Неактивни рачун који се одједном почне активно користити;
- х) Необјашњени трансфери између различитих рачуна фирме клијента;
- и) Вишеструки депозити на рачун клијента од стране трећих лица;
- ј) Трансфери према другој банци без достављања детаља о кориснику;
- к) Давање полисе осигурања, гаранције или банковних гаранција за кредите трећих лица, а који нису договорени у складу са тржишним условима;

- л) Велики број лица депонује новчана средства на један рачун;
- м) Подизање новчаних средстава недуго након што су иста положена на рачун (рачун за прописане резерве нефинансијских институција);
- н) Посједовање дионица некотираних фирми у фидуцијарном својству, о чијем пословању банка нема никаквих информација;
- о) Клијент захтјева затварање рачуна и отварање нових рачуна на своје име, или на име члана породице, а без остављања писаног трага;
- п) Клијент захтјева потврде о неизвршеним готовинским исплатама или достављеним гаранцијама, након чега одмах депонује та средства у истој банци;
- р) Клијент захтјева пуштање платних налога са нетачним подацима о пошиљаоцу дознаке;
- с) Клијент захтјева да се одређена плаћања усмјере преко ностро рачуна финансијских институција или неких других рачуна умјесто властито;
- т) Захтјев клијента да прихвати или евидентира у рачуне колатерал за кредит који није у складу са пословном стварношћу, или да одобри фидуцијарне кредите за које је фиктивни колатерал евидентиран у рачунима.

Члан 14.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - подручја изван Босне и Херцеговине)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на трансакције које укључују подручја изван Босне и Херцеговине:

- а) Клијент и друге стране у трансакцији немају очигледне везе са Босном и Херцеговином;
- б) Трансакција прелази неколико међународних граница;
- ц) Трансакција укључује државу у којој би производња недопуштених дрога или њихов извоз могли бити распрострањени;
- д) Трансакција укључује државу или територију у којој не постоји ефективан систем спречавања и откривања прања новца и финансирања терористичких активности;
- е) Трансакција укључује државу која је позната по врло тајновитом законодавству о пословању банака и привредних субјеката; изузев ако се ради о државама које су прихватиле међународне стандарде о спречавању прања новца;
- ф) Трансакција укључује државу о којој се зна, или за коју се сумња, да помаже активности прања новца или да подржава тероризам.

Члан 15.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - off shore)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на трансакције у вези са off shore пословним активностима:

- а) Акумулација великих износа средстава на рачуну који не одговарају познатом пословном промету клијента, те накнадни трансфери на инострани/е рачун(е);
- б) Кредити за или од off shore фирми;
- ц) Необјашњени брзи електронски трансфери средстава од стране клијента.

Члан 16.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - личне трансакције)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на личне трансакције:

- а) Клијент оставља утисак да посједује рачуне код неколико финансијских институција на једном географском подручју;
- б) Клијент врши један или више новчаних депозита на генерални рачун стране кореспондентне банке;
- ц) Клијент прометује великим износима новца преко кредитне картице;
- д) Клијент жели да му се кредитне и дебитне картице пошаљу на адресу у земљи или иностранству која није његова или њена адреса;
- е) Клијент има велики број рачуна и депонује готовину на сваки од њих, која заједно представља велику суму новца;
- ф) Клијент често депонује средства користећи аутоматске банковне машине, (тамо гдје је ова услуга на располагању), која су тек испод прага за идентификацију или пријављивање;
- г) Треће стране врше готовинске уплате или полагају чекове на кредитну картицу клијента;
- х) Мијењање великог броја новчаница малих апоена (страних и домаћих) за новчанице великих апоена;
- и) Прибављање инструмената на доносиоца физичком доставом;
- ј) Клијент никада није био у радном односу, а располаже значајним средствима на рачуну;
- к) Политички или јавно експонирано лице, чланови његове породице или сарадници континуирано полагају готовину у значајним износима с тим да је поријекло новца непознато или се не може утврдити.

Члан 17.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - корпоративне и пословне трансакције)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на корпоративне и пословне трансакције:

- а) Рачуни се користе за уплату или исплату великих износа, али не приказују готово никакве уобичајене активности пословања, као што су исплате плата, фактура, итд.;
- б) Промет средствима преко корпоративног рачуна углавном се обавља у готовини, а не у виду задуживања и потраживања, који је уобичајен за пословање привредних субјеката;
- ц) Клијент плаћа у готовини или депонује готовину како би покрио банковне мјенице, новчане трансфере или друге преносиве и утрживе новчане инструменте;
- д) Клијент полагаје велики број наочиглед неповезаних депозита на неколико рачуна, и често врши трансфер великог дијела средстава на један рачун, у истој банци или негдје другдје;
- е) Клијент конзистентно подиже велике суме новца са рачуна на који је управо доспио велики и неочекивани износ средстава из иностранства;
- ф) Мала фирма која је смјештена на једној локацији врши уплате на исти дан у различитим пословницама на широком географском подручју, што се не чини практичним за пословање;
- г) Долази до значајног повећања уплата готовине или преносивих инструмената од стране фирме која нуди професионалне консултантске услуге,

нарочито ако се у кратком времену изврши трансфер депозита;

- х) Клијент жели да му се кредитне и дебитне картице пошаљу на адресу у држави или иностранству, а које нису адреса фирме клијента;
- и) Долази до очигледног повећања обима трансакција преко рачуна са значајним промјенама биланса рачуна, а што не одговара уобичајеним пословним активностима које иду преко рачуна клијента;
- ј) Кориштење кредитних инструмената које, иако уобичајено у међународној трговини, не одговара познатом пословању клијента;
- к) Трансакције између приватног и пословног рачуна фирме које не указују на јасну економску оправданост;
- л) Клијент трансферира средства на рачун у земљи са којом његова фирма нема пословних веза или прима дознаке од пословних субјеката са којима нема пословне везе;
- м) О трансакцијама нема никаквих доказа (о пошљаоцу) или се за трансакцију пружа доказ који не одговара SWIFT поруци и другим подацима за плаћање (Уговор, фактура, профактура, анекс уговора итд.).

Члан 18.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - електронски трансфери новчаних средстава)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на обвезнике који шаљу или примају електронске трансфере новчаних средстава:

- а) Клијент врши трансфере великих сума новца у иностранство, уз инструкције страном лицу у иностранству да исплату изврши у готовини;
- б) Клијент прима велике суме новца из иностранства путем електронског трансфера средстава, уз инструкције или плаћање у готовини;
- ц) Клијент шаље средства у иностранство без мијењања валуте;
- д) Челни људи фирме одмах уклањају велике трансфере из иностранства;
- е) Износи електронских трансфера не одговарају уобичајеним пословним трансакцијама тог клијента;
- ф) Клијент обавља трансакције које укључују државе које су познате по производњи или извозу недопуштених дрога, или као транзитне тачке за опоне дроге;
- г) Клијент обавља трансакције које укључују државе које су познате по врло тајновитој правној пракси пословања банака и привредних субјеката; изузев ако се ради о државама које су прихватиле међународне стандарде о спречавању прања новца;
- х) Клијент обавља електронске трансфере новчаних средстава према зонама слободне трговине или off shore зонама, када таква активност није у складу са пословањем клијента;
- и) Клијент прима значајан износ средстава преко електронских картица које су повезане са рачунима клијента, за плаћање и подизање готовине.

Члан 19.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - кредити)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на обвезнике који одобравају кредите:

- a) Клијент изненада и неочекивано отплати проблематичан кредит, без одговарајућег оправдања;
- b) У кредитне трансакције се улази у ситуацијама гдје клијент већ посједује знатна средства и гдје кредитна трансакција нема економског смисла, односно, правно лице подноси захтјев за кредит успркос чињеницама да показатељи економског и финансијског стања не указују на потребу клијента за кредитом, а потом се средства из кредита пребацују на рачуне у off shore банци или у корист треће стране или се користе ненамјенски;
- ц) Полагање већег износа готовине као депозита за добијање кредита а потом неочекивани захтјев клијента да кредит отплати прије рока.

Члан 20.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - кориштење сефова у банкама)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на обвезнике који пружају услугу кориштења сефа:

- a) Клијент нема успостављен неки други пословни однос са банком;
- b) Клијент често долази и користи сеф;
- ц) Сеф користи само лице која је у уговору о закупу сефа наведена као овлаштено лице за кориштење и то овлаштено лице захтјева отказивање уговора о кориштењу сефа прије истека уговора;
- д) Клијент користи више сефова;
- е) Клијент је јако нервозан приликом идентификације.

Члан 21.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - животно осигурање)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на обвезнике који дају животно осигурање или посредују или послују у својству агената за животно осигурање:

- a) Клијент обавља трансакцију која резултира у сумњивом повећању инвестицијских доприноса;
- b) Клијент отказује инвестицију или осигурање убрзо након куповине;
- ц) Трајање уговора о животном осигурању краће је од три године;
- д) Трансакција укључује кориштење и плаћање чинидбене гаранције, што доводи до прекограничног плаћања;
- е) Осигураник прихваћа врло неповољне услове, који се не доводе у везу са здрављем или годинама клијента;
- ф) Плаћање великих износа осигурања;
- г) Захтјев корисника осигурања да се новац од осигурања или повраћај премија осигурања исплати у готовини у случају да је у питању велики износ;
- х) Велики износи осигурања за више полиса осигурања, које су скопљене у краћем временском периоду, плаћају се у готовини;
- и) Постоји сумња да су полисе осигурања закључене на лажна имена, на имена других лица или су пријављене лажне адресе;
- ј) Једно лице је власник већег броја полиса код различитих осигуравајућих друштава, нарочито

уколико су уговори о осигурању склапани у краћем временском периоду;

- к) Отказивање полисе осигурања убрзо након склапања уговора о осигурању, посебно када се ради о полици са високом премијом;
- л) Клијент захтјева да надокнаду из осигурања, новац који потражује по основу надокнаде у случају отказивања полисе или преплаћени износ премије осигурања буде исплаћен трећој страни или трансфериран на рачун физичке или правно лице на територији државе у којој се не примјењују строги стандарди у области спречавања прања новца или у којој су на снази строги прописи о повјерљивости и тајности банкарских и пословних података;
- м) Клијент прихвата неповољне увјете у уговору о осигурању с обзиром на његово здравствено стање или старосну доб;
- н) Фирме који су власници полиса осигурања у име запослених радника плаћају неубичајено велике премије осигурања или отказују полисе у веома кратком периоду од датума склапања уговора о осигурању;
- о) Фирме купују полисе животног осигурања за запослене, а број запослених је мањи од броја купљених полиса; полисе се издају и на лица која нису запослена у фирми;
- п) Уговор о осигурању склапа лице која се бавило незаконитим активностима у прошлости или уговор о осигурању склапа лица које се са таквом особом може на неки начин повезати;
- р) Уговарач осигурања или осигураник инсистира на тајности трансакције, тј. да се износ премије осигурања или сума осигурања не пријави ФОО успркос чињеницама да је то законска обавеза осигуравача. Клијент молбом или подмићивањем покушава да увјери службенике осигуравајућег друштва да противно закону заступа његове интересе.

Члан 22.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - вриједносни папири)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на обвезнике који послују са вриједносним папирима:

- a) Рачуни који су били неактивни одједном се почну користити за велике инвестиције, које не одговарају уобичајеној инвестицијској пракси финансијске способности клијента;
- b) Клијент жели да купи одређени број инвестиција новчаним упутницама, путничким чековима, готовинским чековима, банковним мјеницама или неким другим банковним инструментима, нарочито у износима који су једва испод прага за обавезну идентификацију или пријављивање, а када трансакција није у складу са уобичајеном инвестицијском праксом клијента или са његовом финансијском способношћу;
- ц) Клијент користи брокерску кућу, односно фирму која тргује вриједносним папирима, да држи средства која се не користе за трговање вриједносним папирима или деривативним инструментима, као што су фјучерси и опције, на дужи временски период, а таква активност не одговара уобичајеној инвестицијској пракси клијента или његовој финансијској способности;

- д) Клијент обавља велике или необичне трансакције вриједносним папирима у готовини;
- е) Трансфери средстава или вриједносних папира између рачуна за које није познато да су повезани са клијентом;
- ф) Предложене трансакције ће се финансирати путем међународних електронских плаћања, нарочито ако трансакције укључују државе које немају ефективан систем за спречавање и откривање прања новца и финансирања терористичких активности;
- г) Уговорене блок трговине вриједносним папирима по цијенама очигледно нижим од реалне тржишне вриједности у којима се купци појављују са покрићем на намјенским рачунима које је формирано готовинским уплатама или трансферима новца са off shore дестинација на нерезидентне или резидентне рачуне отворене код пословних банака;
- х) Куповина вриједносних папира која се обавља средствима положеним на више рачуна у различитим банкама;
- и) Клијент има лошу репутацију, познате су његове незаконите активности из прошлости или се његова прошлост не може провјерити;
- ј) Клијент је спреман да улаже новац у непрофитабилне вриједносне папире и инвестиције;
- к) Клијент улаже у прворазредне или у врло профитабилне вриједносне папире са добрим приносима, а не показује интерес за резултате или их изненада без разлога продаје;
- л) Клијент показује интерес за куповину вриједносних папира за велике износе без посебних анализа или савјета брокера или инвестицијских менаџера, а таква трансакција нема јасну финансијску сврху;
- м) Прекњижавање вриједносних папира у виду поклона лицама која нису у сродству или пренос - поклон вриједносних папира од стране запослених лица у корист руководства фирме у којој раде или других физичких лица гдје се појављује масовно одрицање над власништвом;
- н) Трансакција коју клијент жели да обави није у складу са финансијским стањем и пословањем клијента;
- о) Клијент често мијења брокерске куће у настојању да прикрије обим свог пословања и финансијско стање;
- п) Трговање и трансакције које се обављају преко брокерско-дилерске куће, која је у претходном периоду била кажњавана од стране Комисије за вредносне папире због нерегуларног или непрописног пословања.
- апоена или замјену новчаница малих апоена за новчанице већих апоена у истој валути (уситњавање или укрупњавање новчаница), нарочито ако такве трансакције нису карактеристичне за клијента;
- ц) Клијент врши замјену оштећених или похабаних новчаница у значајном износу;
- д) Клијент предаје мјењачу за замјену непребројан новац. Након пребројавања клијент смањује износ трансакције на износ који је нешто испод лимита за који постоји законска обавеза пријављивања;
- е) Клијент врши замјену веће количине новца из једне у другу страну валуту (конверзија већих износа);
- ф) Клијент врши учестале трансакције замјене новца на исте и заокружене износе или на износе који су нешто нижи од износа за пријављивање по Закону;
- г) Клијент који врши замјену веће количине новца захтјева од мјењача уситњавање трансакције на износе који не подлијежу пријављивању по Закону;
- х) Клијент врши замјену веће количине новца и при томе није заинтересован за течај који мјењач примјењује за трансакцију нити за висину провизије коју мјењач примјењује;
- и) Клијент врши трансакције замјене новца на веће износе континуирано или у истим временским интервалима (исти дан у седмици, мјесецу и сл.);
- ј) Мјењачница има сазнања да је странка у току истог дана и на другим мјењачким мјестима вршила трансакције замјене новца на веће износе;
- к) Клијент нуди мјењачу поклон, новац или услугу за пружање услуге мјењачког посла;
- л) Клијент обавља трансакцију у пратњи лица, које очигледно надзире понашање клијента или инсистира да се трансакција брзо обави;
- м) Клијент протестује да на захтјев мјењача пружи документ за личну идентификацију;
- н) Клијент се интересује на који начин може да изврши замјену веће количине новца без подношења на увид личног документа у сврху идентификације клијента.

Члан 24.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - нотари)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на обвезнике нотаре:

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - мјењачнице)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на обвезнике који обављају послове мјењачнице:

- а) Више повезаних готовинских трансакција у износима мањим од износа предвиђеног за пријављивање готовинских трансакција на основу Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности, а које укупно прелазе наведени износ;
- б) Клијент у великим износима врши замјену новчаница у већим апоенима за новчанице малих
- а) Странка прекида однос по овлаштењу због захтјева за додатним појашњењима или додатном документацијом, без других утемељених разлога;
- б) Странка неубичајено добро познаје прописе у вези са пријављивањем сумњиве трансакције, брзо потврђује да су њена средства чиста;
- ц) Странка је држављанин државе преко које се обавља промет наркотицима или има сједиште, односно адресу, у држави у којој се не проводе прописи за спречавање прања новца;
- д) Странка се појављује са већом количином готовог новца, злата или вриједносних папира које покушава депоновати или предати за обављање одређене трансакције или правног посла, на начин који је неубичајен за редовно финансијско пословање или уз видљиво настојање заобилажења финансијских институција;

- e) Странка захјева савјет за неуобичајене трансакције или услуге у циљу очигледног прикривања незаконитог поријекла средстава;
- ф) Странка избјегава да тражи услугу од нотара на чијем службеном подручју живи или чији је уобичајени клијент, и захтјева услугу од других нотара, иако би тражена услуга без проблема могла бити реализована од стране нотара чија је странка стални клијент или чијем службеном подручју припада, а ни странка, ни други нотар немају адекватно објашњење за такав поступак;
- г) Странка купује непокретности на име својих рођака, пријатеља, пословних сарадника;
- х) Странка продаје непокретност у релативно кратком року, иако је при самој продаји сасвим видљиво да ће за странку ово бити пословни губитак;
- и) Странка у кратком временском периоду обави више куповина некретнина без економских или правно утемељених разлога;
- ј) Странка захтјева да се склопи купопродајни уговор у великом износу (гдје се она појављује у улози купца), а након реализације првог дијела пословне трансакције из уговора, странка одустаје од куповине, тачније тражи раскид уговора, иако је познато да странка има довољно финансијских средстава за реализацију купопродајног уговора;
- к) У предуговору се захтјева од нотара уношење несразмјерно више цијене од реално тржишне;
- л) Странка даје нејасна објашњења о извору прихода или готовог новца које користи при куповини некретнина;
- м) Странка купује некретнине са готовином за себе, чланове породице и трећа лица, који прелазе укупни износ 100.000,00 КМ;
- н) Странка која је позната из јавног живота купује некретнине у већим износима, чија вриједност одступа од његовог имовинског стања;
- о) Странка која купује некретнине млађе је животне доби, а за коју је видљиво да располаже луксузним статусним симболима (скупоцјени аутомобили, мотоцикли, пловила, сатови и др.);
- п) Странке физичка или правна лица распитују се или обављају трансакције са некретницама за физичка или правна лица, резиденте и нерезиденте, који су из off shore дестинација или за off shore компаније, као и држава познатих по прозводњи и дистрибуцији наркотика, држава који немају уређен систем спречавања прања новца и финансирања терористичких активности.

Члан 25.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - лизинг друштва)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на обвезнике лизинг друштва:

- а) Клијент предаје захтјев за одобрење финансијског лизинга који садржи непотпуне или нетачне податке са очигледном намјером да прикрије основне информације у вези са идентитетом или пословном активношћу;
- б) Лизинг посао у којем се власници и директори правних лица, или лице за чији рачун се лизинг посао обавља никад не појављују лично, чак ни за потписивање уговора, умјесто њих, обављају друга лица са посебном (ад хоц) пуномоћи, а све уз оправдања која није могуће провјерити (болест,

- неодређене обавезе и др.) или дају овлаштења трећим лицама да би избјегли директан контакт са службеницима лизинг друштва;
- ц) Захтјев за финансијски лизинг који се не чини оправданим у смислу намјене опреме или у односу на пословну активност клијента (на пример очигледна диспропорција између величине инвестиције и врсте посла приматеља лизинга или случај када опрема која се узима по уговору о лизингу по свом типу није примјерена пословној активности странке или пословној активности којом странка намјерава да се бави);
- д) Испоручилац предмета лизинга врши испоруке парцијално како би избјегао износ трансакције која подлијеже извјештавању ФОО. У случају када испоручилац, у договору са примаоцем лизинга, испоручује опрему преко више лизинг друштва, у циљу отклањања овог ризика битно је утврдити слиједеће: да је испоручена опрема у потпуности комплетирана или да испоручена роба представља допуну раније увезене опреме коју корисник лизинга већ користи (на примјер резервни дијелови за текуће одржавање);
- е) Посао лизинга опреме када се опрема нуди по цијени која значајно одступа од стварне тржишне цијене за ту опрему;
- ф) Испоручилац предмета лизинга није ни произвођач нити познат као продававац опреме или робе која је предмет лизинга;
- г) Лизинг посао за половну опрему која нема везе са редовном пословном активношћу испоручиоца предмета лизинга и испоручиоца предмета лизинга се при томе не бави продајом ове врсте опреме лизинга (било половне или нове);
- х) Послови лизинга за које трећа страна пружа гаранцију (јамство, хипотека, залог и сл.) када није јасна веза између корисника лизинга и лица које нуди гаранцију, нити разлози због којих се нуди гаранција кориснику лизинга;
- и) Послови лизинга у којима постоји одредба о реоткупу предмета лизинга од стране испоручиоца, а коју испоручилац спонтано нуди по нетржишним условима, посебно када испоручилац предмета лизинга није од раније познат тој лизинг компанији;
- ј) Прималац или испоручилац предмета лизинга нерадо даје информације о себи, свом пословању и пословном односу са осталим лизинг компанијама, посебно када прикривање тих информација онемогућава приступ бољим условима за склапање лизинг послова;
- к) Странка се без оправданог разлога обраћа лизинг компанијама или њиховим филијалама које су удаљене од сједишта фирме странке;
- л) Странка без очигледног разлога често врши плаћања из друге филијале/са другог рачуна од оног који је наведен у оригиналу уговора;
- м) Странка подноси захтјев за одобравање лизинга на бази гаранције коју је издала или за коју је осигурала покриће банка сумњивог бонитета, банка из off shore земље, банка из државе преко које се обавља промет наркотицима или банка из државе у којој се не спроводе прописи за спречавање прања новца и финансирања тероризма;

- н) Странка без ваљаних разлога нуди удио у лизинг послу која је знатно веће од суме која је уобичајена на лизинг тржишту;
- о) Странке које реализују посао лизинга уплатама готовог новца или чековима прије него трансакцијама преко банковног рачуна;
- п) Странка отплаћује дуг по уговору о лизингу средствима која се трансферирају из иностранства са рачуна банака које се налазе у оним земљама у којима се не примјењују стандарди у области спречавања прања новца и финансирања тероризма или из земаља у којима су на снази строги прописи о повјерљивости и тајности банкарских и пословних података;
- р) Странка потписује уговор о финансијском лизингу у пратњи лица које очигледно надзире/у понашање странке или инсистира да се посао брзо обави;
- с) Странка даје на увид само копије документа за потребе особне идентификације странке или документа која су издата у иностранству и чију аутентичност није могуће лако провјерити из објективних разлога;
- т) Странка неубичајено добро познаје законске прописе у вези са спречавањем прања новца и пријављивањем сумњиве трансакције, веома је "причљива" у вези са темама које се тичу прања новца и финансирања терористичких активности, брзо потврђује да су средства којима располаже "чиста" и да нису "опрана".

Члан 26.

(Показатељи који би требали изазвати сумњу - ревизори и рачуновође)

Показатељи који би требали изазвати сумњу односе се на обвезнике ревизоре и рачуновође:

- а) Странка не познаје добро свој посао, из чега се закључује да га уопште не обавља или га обавља у веома ограниченом обиму;
- б) Ревизору никад није омогућено да прегледа пословне просторе или производне погоне странке, из чега се лако може наслутити да се ради о фиктивном подuzeћу;
- ц) Комплицирана/сложена организациона структура корпорације која, у односу на дјелатност, није ефикасна, а самим тим ни економски оправдана;
- д) Оснивање правног лица без посебног, пословно оправданог разлога;
- е) Наручитељ унапријед плаћа посао који још није договорен, односно, мало је вјероватно да ће и бити реализиран;
- ф) Велике, непојашњене осцилације у приходима, односно, неубичајено високи приходи у односу на расходе;
- г) Странка, у супротности са пословном праксом, моли да ревизор за њу, у своје име и за свој рачун, обави трансакцију;
- х) Неубичајене трансакције, најчешће са повезаним лицима или лицима која одступају од обичних странака (нпр. плаћања физичким лицима);
- и) О трансакцијама нема никаквих доказа (информација, појашњења), или ти докази нису задовољавајући;
- ј) Књижење трансакција на основу невјеродостојне и некомплетне документације;
- к) Трансакције са правним лицима чији је идентитет стварних власника тешко утврдити;
- л) Готовинско пословање је у великој мјери заступљено код правног лица која се бави дјелатношћу за коју је карактеристично да је готовинско плаћање неубичајен вид реализације пословних трансакција;
- м) Плаћања за недефинисане радње, односно, плаћања која одступају од уобичајених плаћања;
- н) Честа путовања у иностранство која су, посматрајући пословање тог правног лица, непотребна, тачније неубичајена;
- о) Правна лица има неколико евидентираних појединачних трансакција које су, гледајући остале трансакције, неубичајено велике;
- п) Обављање готовинске трансакције испод границе за коју је предвиђена идентификација;
- р) Углавном се готовинско пословање, обавља испод границе за коју је предвиђено обавјештавање трансакције ФОО-у;
- с) Закључење уговора о животном осигурању, са плаћањем једнократне премије, и пријевремени раскид уговора без оправданог разлога;
- т) Пословање са субјектима из држава преко којих се обавља промет наркотицима или из државе у којој се не спроводе прописи за спречавање прања новца и финансирања тероризма;
- у) Странка врши докапитализацију предузећа без економски оправданог разлога;
- в) Странка нема евиденцију редовних или по уговору запослених радника, што је неубичајено за дјелатност коју обавља;
- з) Странка не зна поуздано гдје се налази њена пословна документација;
- аа) Странка често, и без утемељеног разлога, мијења лице(а), које(а) за њу обавља(ју) рачуноводствене послове;
- бб) Странка, у супротности са пословном праксом, моли да рачуновођа за њу, у своје име и за свој рачун, обави трансакцију;
- щ) Раскид уговора о сарадњи због захтјева за додатним објашњењима реализације (или најаве реализације) одређених трансакција, без других утемељених разлога;
- дд) Велике, непојашњене осцилације у приходима, односно, неубичајено високи приходи у односу на пословне расходе;
- ее) Недовољно објашњен једнократни приход, који достиже 10 пута просјечне једномјесечне реализације у претходној години у истој дјелатности, а без повећаног обима пословања;
- фф) Пословање странке са субјектима из држава преко којих се обавља промет наркотицима или из државе у којој се не спроводе прописи за спречавање прања новца и финансирања тероризма;
- гг) Пословање странке са субјектима из држава које су познате као "порески рај" (нпр. плаћање трошкова савјетовања или трошкова за истраживање друштва која не обављају или не смију обављати трговинске или производне дјелатности у држави у којој су регистровани);
- хх) Приливи са рачуна у иностранству или одливи на рачуне у иностранству, гдје странка нема пословног партнера;
- ии) Честа нелогична плаћања према кћерка фирми или другачије повезаним друштвима, или плаћања физичким лицима;

- jj) Пријевремено готовинско отплаћивање кредита или позајмица;
- кк) Плаћања за недефинисане услуге;
- лл) Странка склопи уговор о животном осигурању са плаћањем једнократне премије, а затим, без утемељеног разлога, пријевремено раскине уговор;
- мм) О трансакцијама нема никаквих доказа, односно трансакције су без јасног основа;
- нн) Странка, корисник књиговодствених услуга, се бави послом који укључује значајан број готовинских трансакција или готовинских износа;
- оо) Странка, корисник књиговодствених услуга, користи сложenu пословну структуру без очигледног пословног или другог оправданог разлога, нарочито уколико се стварни власник компаније не може утврдити;
- пп) Странка, корисник књиговодствених услуга, има сједиште или послује путем високо-ризичних или у високо ризичним државама;
- рр) Странка говори или признаје да је уплетена у незаконите послове;
- се) Странка не жели да јој се пошта упућује на адресу у земљи;
- тт) Странка неочекивано показује велико занимање за контроле и политике њиховог спровођења;
- уу) Странка је тајна и противи се директном сусрету;
- вв) Странкин приватни или службени телефонски број је искључен или је непостојећи;
- зз) Странка је укључена у послове који нису карактеристични за њено пословање;
- ааа) Странка без посебног разлога инсистира за брзим извођењем посла или трансакције;
- ббб) Странка је недавно успоставила више пословних односа с различитим финансијским институцијама;
- ццц) Странка употребљава друге врсте поштанских адреса умјесто адресе улице, што није уобичајено за наведено мјесто или подручје;
- ддд) Странка нуди новац, поклоне или друге неуобичајене погодности као противуслугу за извођење видљиво неуобичајеног или сумњивог посла;
- еее) Странка је под истрагом за кривично дјело прања новца или финансирања тероризма;
- ффф) Странка жели увјерити запосленог да не испуни неки од докумената, који је потребан за извођење посла или трансакције;
- ггг) Странкино поступање у вези са захтјевом о обавјештавању указује о њеној жељи да избјегне испунити ову обавезу;
- ххх) Странка врло добро познаје правила о обавјештавању о сумњивим трансакцијама;
- иии) Странка дјелује као да је врло добро упозната с предметима, који се односе на прање новца и финансирање тероризма;
- јјј) Странка започиње сама од себе брзо закључивати, да су средства "чиста" и нису "опрана";
- ккк) Странка пружа сумњиве или нејасне информације;
- ллл) Странка подноси на увид неодговарајуће исправе, односно документа, која показују да су фалсификовани, преуређени или неправилни;
- ммм) Све идентификационе исправе су издате у иностранству, односно њихову је вјеродостојност тешко проверити;

- ннн) Све приложене идентификационе исправе су нове, односно издате су прије кратког времена;
- ооо) Пословни однос или трансакција укључују и непрофитне или добротворне организације, а за што не постоји прави економски разлог;
- ппп) Странка употребљава платежна средства, која су издата у другој држави, иако у тој држави не обавља дјелатност, односно нема ни стално нити привремено пребивалиште у њој;
- ррр) Странка живи преко својих реалних могућности;
- ссс) Странка прима плаћања из непознатих извора;
- ттт) Странка у рачуноводственим изјавама евидентира непостојеће или већ наплаћене дугове;
- ууу) Странка нема запослених, што није уобичајено за начин њеног пословања;
- ввв) Странка располаже с опсежном имовином (пловила, луксузни аутомобили, апартманима за становање и резиденције), која не спада у уобичајене оквире пословања друштва односно струке;
- ззз) Странци испостављају рачуне за пружене услуге друштва или организације које имају сједиште у државама, у којима не постоји одговарајуће законодавство за спречавање прања новца и које су познате као порезне оазе, односно имају банкарски систем који дозвољава велику тајност странака.

ПОГЛАВЉЕ IV - ИНФОРМАЦИЈЕ, ПОДАЦИ И ДОКУМЕНТИ КОЈИ СУ ПОТРЕБНИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЈУ КЛИЈЕНАТА И ТРАНСАКЦИЈА

Члан 27.

(Идентификација физичких лица)

Идентификација физичког лица обавиће се преко личне карте, возачке дозволе или пасоша.

Члан 28.

(Идентификација правних лица)

Идентификација правног лица обавиће се преко докумената који ће садржавати:

- а) Доказ о његовом правном статусу - извод из уписника којег води институција задужена за регистрацију;
- б) Идентификацијски број додијељен од стране пореског органа;
- ц) Финансијске извјештаје о пословању;
- д) Документе у којима се описују основне пословне активности клијента;
- е) Узорак овлашћених потписника;
- ф) Информације о овлашћеним представницима и њихове идентификационе документе, у складу са чланом 27. овог Правилника, као и узорке њихових потписа.

Члан 29.

(Кориштење копија за идентификацију)

- (1) За све оригиналне документе који се не могу оставити код обвезника, обвезник ће извршити увид, те исте копирати или скенирати.
- (2) Уколико се документи копирају, на копији обвезник својим потписом и печатом потврђује истовјетност са оригиналним документима.
- (3) Уколико се документи скенирају, систем у којем су похрањени мора омогућити генерирање података о лицу које је извршило скенирање, времену и мјесту.
- (4) У случају страних документа који нису написани на једном од језика који се користе у Босни и

Херцеговини, обезник ће од клијента прибавити превод овјерен од стране овлаштеног судског тумача.

Члан 30.

(Провјера идентификационих докумената)

Обезници ће водити рачуна о ваљаности и релевантности информација, података и документације, који су основ за идентификацију клијента, тако што ће вршити редовне провјере постојећих докумената за вријеме трајања пословног односа. У случају значајних трансакција, значајних измјена у начину обављања трансакција од стране клијента, или других значајних промјена због којих се јавља потреба за поновном провјером односа с клијентом, требају се захтјевати и/или прикупити нове или додатне информације за идентификацију.

Члан 31.

(Информације које се траже за трансфер новца или вриједности)

Информације које се траже за трансфер новца или вриједности садржавће следеће пуне податке о платиоцу:

- а) Презиме;
- б) Име;
- ц) Средњи иницијали или очево име;
- д) Јединствени матични број за резиденте или лични идентификацијски број за нерезиденте;
- е) Држављанство;
- ф) Адреса;
- г) Број рачуна, а у случају да платилац нема број рачуна, пружалац услуге плаћања замијенил ће га јединственим идентификатором, који омогућава повезивање трансакције и платиоца.

Члан 32.

(Додатне информације за идентификацију које су неопходне у складу са другим прописима)

- (1) Поред онога што Закон предвиђа за идентификацију клијента, као и овај Правилник и одлуке и смјернице тијела надлежних за регулисање и надзор банака, осигуравајућих кућа и адвоката, као и тијела која су надлежна за надзор других обезника, обезник може захтјевати додатне информације, податке и документацију, а како би испунио обавезу идентификације.
- (2) Остали закони и прописи могу предвидјети строжију обавезу идентификације, у којем случају ће се примјењивати те одредбе.

Члан 33.

(Кориштење софтвера за идентификацију клијената)

Финансијске институције могу користити софтверске програме који ће им помоћи у идентифицирању клијената и у прикупљању и анализи информација, података и документације, који су релевантни за идентификацију клијената и трансакција, те приликом утврђивања ризика од прања новца и финансирања терористичких активности.

ПОГЛАВЉЕ V - ИНФОРМАЦИЈЕ, ПОДАЦИ И ДОКУМЕНТАЦИЈА КОЈИ ЋЕ СЕ ПРОСЛИЈЕДИТИ ФОО-У

Члан 34.

(Информације које су потребне за све извјештаје према ФОО-у)

- (1) Обезник је дужан доставити ФОО-у информације о сљедећим ставкама, поред онога што је предвиђено у члану 54. став (1) Закона.
- (2) Информације о обезнику који доставља информације:
 - а) Име;
 - б) Регистарски број;

- ц) Адреса;
 - д) Контакт лице;
 - е) Телефон;
 - ф) Факс;
 - г) Емаил;
 - х) Категорија обезника у складу са чланом 4. Закона (банка, осигуравајућа кућа, итд);
 - и) Датум извјештаја;
 - ј) Број страна (ако је у писменој форми).
- (3) ОПШТЕ информације о трансакцији:
- а) Број(еви) рачуна, у зависности од случаја;
 - б) Број(еви) трансакције/а, у зависности од случаја;
 - ц) Датум и вријеме обављања трансакције;
 - д) Износ трансакције и валута у којој је обављена трансакција;
 - е) Начин обављања трансакције;
 - ф) Стране у трансакцији;
 - г) Да ли је трансакција обављена или је обезник одбио да успостави пословни однос, односно да обави трансакцију.

- (4) Информације о клијенту и странама у трансакцији - физичко лице:

- а) Презиме;
- б) Име;
- ц) Средњи иницијали или очево име;
- д) Јединствени матични број за резиденте или лични идентификацијски број за нерезиденте;
- е) Држављанство.

- (5) Информације о клијенту и странама у трансакцији - правно лице:

- а) Назив;
- б) Регистарски број;
- ц) Стална адреса.

Члан 35.

(Информације које су потребне за извјештаје према ФОО-у у вези са сумњивим трансакцијама, клијентима и лицама)

- (1) Додатне информације о клијенту и трансакцији:

- а) Датум рођења;
- б) Држављанство;
- ц) Стална адреса;
- д) Адреса;
- е) Телефон;
- ф) Факс;
- г) Емаил;
- х) Занимање, пословна активност, врста пословања;
- и) Мјесто пословне активности;
- ј) Разлози за успостављање пословног односа или за обављање трансакције, и информације о активностима клијента;
- к) Сврха трансакције, те име, презиме и адреса, или име фирме и сједиште лица према којем је трансакција усмјерена;
- л) Име и презиме или фирма и сједиште лица које шаље налог, у случају трансфера из иностранства;
- м) Информације о извору новца или имовине која је предмет трансакције.

- (2) Информације о трећим лицима која су укључена у трансакцију (опуномоћеник, ремитент, осигурано лице, итд.) - физичко лице:

- а) Презиме;
- б) Име;
- ц) Средњи иницијали или очево име;
- д) Јединствени матични број за резиденте или лични идентификацијски број за нерезиденте;
- е) Датум рођења;
- ф) Држављанство;

- г) Стална адреса;
 - х) Телефон;
 - и) Факс;
 - ј) Професија/пословна активност.
- (3) Информације о трећим лицима која су укључена (опуномоћеник, ремитент, осигурано лице, итд.) - правно лице:
- а) Назив;
 - б) Регистарски број;
 - ц) Стална адреса;
 - д) Телефон;
 - е) Факс;
 - ф) Емаил.
- (4) Опис сумње (зашто су чињеничне околности сумњиве):
У поступку утврђивања постојања елемената за квалификацију одређене трансакције или особе сумњивим треба навести индикаторе за сумњу у вези са листом показатеља сумњивих трансакција и у складу са принципом упознај свог клијента.
- (5) Прилози
- а) Идентификацијски документи (пасош, лична карта, итд.)
 - б) Изводи по рачуну
 - ц) Платни налог или налози
 - д) Остали релевантни документи

Члан 36.

(Континуирано праћење финансијског пословања клијента)

- (1) ФОО може писмено наложити обвезнику континуирано праћење финансијског пословања клијента у складу са чланом 60. Закона.
- (2) У случају да се изда писмени налог "континуираног праћења финансијског пословања клијента" од стране ФОО, обвезник је дужан редовно обавјештавати писменим путем ФОО о свакој трансакцији или пословима које код обвезника изврше или имају намјеру да изврше особе из налога.
- (3) Налог за континуирано праћење финансијског пословања клијента се издаје на рок одређен чланом 60. став (3) Закона.
- (4) По истеку датог рока уколико ФОО не изда писмени налог о продужењу налога "континуираног праћења финансијског пословања клијента" дати налог престаје да врједи и обавеза обвезника да писмено обавјештава ФОО престаје.

ПОГЛАВЉЕ VI - ПОВЕЗАНЕ ТРАНСАКЦИЈЕ

Члан 37.

(Објашњење за откривање повезаних трансакција)

Како би се откриле трансакције које се врше у мањим износима, а које не прелазе праг предвиђен члановима 6. и 15. Закона с циљем избјегавања идентификације и пријављивања, неопходно је утврдити такве трансакције, које су потекле или су могле потећи од већег износа.

Члан 38.

(Временски период за повезану трансакцију - краћи од 24 сата)

Поред опште дефиниције повезане трансакције из члана 3. алинеја д) Закона, обвезник је дужан да све трансакције које су обављене између платиоца (или његовог заступника) и примаоца унутар периода од двадесет и четири сата сматра повезаним трансакцијама.

Члан 39.

(Временски период за повезану трансакцију - дужи од 24 сата)

Трансакције ће се сматрати повезаним иако су обављене у периоду који је дужи од двадесет и четири сата ако обвезник може установити да свака трансакција представља једну у низу повезаних трансакција.

ПОГЛАВЉЕ VII - ИЗУЗЕЋЕ ОБВЕЗНИКА ОД ОБАВЕЗЕ ПРИЈАВЉИВАЊА ВЕЛИКИХ И ПОВЕЗАНИХ ГОТОВИНСКИХ ТРАНСАКЦИЈА ФОО-У

Члан 40.

(Објашњење везано за изузеће од обавезе пријављивања великих готовинских трансакција)

- (1) Изузеће од обавезе пријављивања великих и повезаних готовинских трансакција има за циљ да се смањи број пријава о честим готовинским трансакцијама које су дио уобичајених пословних активности успешних клијената који законски послују, и чије активности су познате обвезнику, и на тај начин поједностави обавеза пријављивања и пруже квалитетније информације ФОО-у.
- (2) Изузеће од обавезе пријављивања не односи се на идентификацију, вођење евиденције и остале обавезе обвезника, у складу са Законом.

Члан 41.

(Консултације са ФОО-ом у вези са непријављивањем)

Непријављивање готовинских трансакција биће дозвољено само у случајевима предвиђеним овим Правилником. Ако је нејасно да ли треба пријавити неку готовинску трансакцију, обвезник је дужан да контактира ФОО за савјет, те ће поступити у складу са одредбама Правилника.

Члан 42.

(Сумњиве трансакције за ФОО)

- (1) ФОО-у ће се увијек пријавити сумњива трансакција или клијент.
- (2) Ако је велика или повезана готовинска трансакција која је испод прага прописаног чланом 6. став (1) тач. б) Закона такођер сумњива, иста ће се пријавити ФОО-у.

Члан 43.

(Изузеће од пријављивања великих готовинских трансакција)

Пријављивање великих или повезаних готовинских трансакција неће бити потребно ако је трансакција обављена:

- а) Од стране органа Босне и Херцеговине, Федерације Босне и Херцеговине, Републике Српске или Брчко дистрикта Босне и Херцеговине, или неке организације са јавним овлашћењима;
- б) Између обвезника и клијената из члана 4. тач. а) (банка), б) (друштва за осигурање, друштва за посредовање у осигурању, друштва за заступање у осигурању и заступници у осигурању) и г) (инвестицијска и пензиона друштва и фондови, независно од правне форме) Закона, са сједиштем или институцијама мајкама у некој од држава чланица ЕУ или у држави која, према информацијама ФОО-а, међународних организација и других компетентних међународних тијела, испуњава међународно прихваћене стандарде за спречавање и откривање прања новца и финансирања терористичких активности, и као таква је означена од стране Министра, те се ради о трансакцији из

- члана 6. став (1) тач. а) и б), члана 15. ст. (4), (5) и (6) Закона;
- ц) Између обвезника из члана 4. тачка а) (банка) и обвезника из члана 4. тач. б), е), г) и х) (клијент) Закона, под условом да је:
- 1) Клијент отворио рачун или успоставио пословни однос са банком више од 12 мјесеци прије готовинске трансакције која испуњава критеријуме за изузеће од обавезе пријављивања,
 - 2) Готовинска трансакција полагање на, или подизање са рачуна клијента, а рачун је био отворен за уобичајене пословне активности клијента, и
 - 3) Износ и валута готовинске трансакције уобичајена за трансакцијску активност клијента;
- д) Између обвезника из члана 4. тачка а) (банка) и клијента, осим оних из претходне тачке ц), под условом да је:
- 1) Клијент правно лице које је регистровано у Босни и Херцеговини за велепродају и малопродају,
 - 2) Клијент отворио рачун или успоставио пословни однос са банком више од 12 мјесеци прије готовинске трансакције која испуњава критерије за изузеће од обавезе пријављивања,
 - 3) Готовинска трансакција полагање на, или подизање са рачуна клијента, а рачун је био отворен за уобичајене пословне активности клијента везане за велепродају или малопродају, или за исплате плаћа упосленика клијента,
 - 4) Износ и валута готовинске трансакције уобичајена за пословне активности велепродаје или малопродаје клијента, или за исплате плаћа упосленика клијента, и да је једна од неколико редовитих и поновљених у сличним износима у претходно наведене сврхе,
 - 5) Надлежно лице клијента доставило обвезнику писмену изјаву којом се потврђује мишљење клијента да такве велике и повезане готовинске трансакције испуњавају критеријуме за изузеће у складу са овим Правилником, и
 - 6) Надлежно лице обвезника доставило ФОО-у писмену изјаву којом га обавјештава о одлуци о изузећу готовинских трансакција дотичног клијента.

Члан 44.

(Одступања за 50% и више од границе за изузеће - пријавити ФОО-у)

Ако се готовинска трансакција, која се обавља преко рачуна за који су претходне готовинске трансакције биле предмет изузећа у складу са овим Правилником, разликује за 50% и више везано за износ готовинска трансакција биће пријављена ФОО-у.

Члан 45.

(Централизовани регистар за изузећа)

- (1) Обвезник води централизовани регистар клијената и њихових рачуна, чије су готовинске трансакције изузете од обавезе пријављивања, те одлуке обвезника о изузећу.

- (2) Регистар садржи сљедеће информације, податке и документацију:

- а) У коју категорију из члана 43. овог Правилника спада изузеће,
 - б) Назив, сједиште и регистарски број правног лица које обавља готовинске трансакције или правног лица у чије име се обавља трансакција,
 - ц) Датум успостављања пословног односа клијента,
 - д) Опис сврхе готовинских трансакција, те да ли се ради о дизању са рачуна или полагању на рачун,
 - е) Опсег (минимални и максимални износи) и валута готовинских трансакција које су предмет изузећа,
 - ф) Учесталост обављања трансакција (нпр. једном седмично, једном мјесечно, једном годишње, итд.)
 - г) Име одговорног лица обвезника који је донио одлуку о изузећу од обавезе пријављивања готовинских трансакција конкретног клијента.
- (3) Обвезник је дужан да редовно ажурира централни регистар клијената и њихових рачуна, те омогући ФОО-у директан и несметан приступ регистру.

Члан 46.

(Неиспуњавање критеријума за изузеће - инструкције ФОО-а)

Ако ФОО буде сматрао да готовинске трансакције које су евидентирани у регистар изузећа не испуњавају критеријуме за изузеће, ФОО ће у писменој форми наложити обвезнику да или ревидира изузеће или достави ФОО-у извјештаје о великим и повезаним готовинским трансакцијама конкретног клијента, у складу са Законом.

Члан 47.

(Годишња провјера готовинских трансакција)

Обвезник једном годишње провјерава готовинске трансакције које су изузете од обавезе пријављивања, као и рачуне преко којих су исте обављане, а како би се утврдило да ли трансакције испуњавају критеријуме за изузеће у складу са овом одлуком и провјерила тачност информација у регистру.

Члан 48.

(Промијењена изјава)

Ако информације у регистру изузећа не приказују обављене готовинске трансакције, обвезник ће затражити од клијента да достави нову писмену изјаву у складу са чланом 43. тачка д) алинеја 1) овог Правилника.

Члан 49.

(Неиспуњавање критеријума за изузеће - пријављивање од стране обвезника)

Ако обвезник буде сматрао да готовинске трансакције конкретног клијента више не испуњавају критеријуме за изузеће, исте ће пријавити ФОО-у и информисаће га да изузеће више није на снази.

ПОГЛАВЉЕ VIII - ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 50.

(Усклађивање интерних правних аката)

Обвезници су дужни да ускладе своје интерне правне акте са овим Правилником у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог Правилника.

Члан 51.

(Престанак важења)

Ступањем на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о процјени ризика подацима, информацијама, документацији, методама идентификације и осталим минималним показатељима неопходним за ефикасно спровођење одредби Закона о спречавању прања новца ("Службени гласник Б и Х", број 93/09).

Члан 52.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу у року од 8 дана од дана његовог објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 22/15
23. априла 2015. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
Др Денис Звиздић, с. р.

Анекс

Правилника о спровођењу Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности

У складу са чланом 6. овог Правилника, а на темељу Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 47/14), у даљем тексту наведене државе, које су државе чланице Европске уније, Европског економског простора, те Радне групе за финансијске мјере против прања новца и које су дужне да усвоје законске прописе и процедуре у финансијском сектору, који су у складу са препорукама FATF-а у погледу прања новца и финансирања тероризма, могу се у сврху овог закона сматрати државама које су прихватиле међународне стандарде за спречавање и откривање прања новца и финансирања терористичких активности, а који су исти или строжији од оних који су у примјени у Босни и Херцеговини.

<i>Аргентина</i>	<i>Македонија</i>
<i>Аустралија</i>	<i>Мађарска</i>
<i>Аустрија</i>	<i>Мексико</i>
<i>Албанија</i>	<i>Низоземска</i>
<i>Белгија</i>	<i>Њемачка</i>
<i>Бразил</i>	<i>Норвешка</i>
<i>Бугарска</i>	<i>Нови Зеланд</i>
<i>Кина</i>	<i>Пољска</i>
<i>Црна Гора</i>	<i>Португал</i>
<i>Чешка</i>	<i>Румунија</i>
<i>Данска</i>	<i>Руска Федерација</i>
<i>Индија</i>	<i>Сингапур</i>
<i>Естонија</i>	<i>Сједињене Америчке Државе</i>
<i>Финска</i>	<i>Словачка</i>
<i>Француска</i>	<i>Словенија</i>
<i>Грчка</i>	<i>Шпанија</i>
<i>Хрватска</i>	<i>Србија</i>
<i>Ирска</i>	<i>Шведска</i>
<i>Исланд</i>	<i>Швајцарска</i>
<i>Италија</i>	<i>Турска</i>
<i>Јапан</i>	<i>Уједињено Краљевство</i>
<i>Јужна Африка</i>	
<i>Јужна Кореја</i>	
<i>Канада</i>	
<i>Латвија</i>	
<i>Литванија</i>	

На основу члана 17. и члана 22. став 1. Закона о Вijeћу министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), и члану 85. Закона о спречавању прања новца и финансирања терористичких активности ("Службени гласник БиХ", број 47/14), на приједлог Министарства сигурности Босне и Херцеговине, Вijeће министара Босне и Херцеговине, на 4. сједници одржаној 23. априла 2015. године, донijело је

PRAVILNIK

O PROVOĐENJU ZAKONA O SPREČAVANJU PRANJA NOVCA I FINANSIRANJA TERORISTIČKIH AKTIVNOSTI

POGLAVLJE I - OPĆE ODREDBE

Члан 1.

(Предмет Правилника)

- Ovim Pravilnikom se detaljnije propisuju kriteriji za izradu smjernica za procjenu rizika, informacija, podataka i dokumenata neophodnih za identifikaciju klijenata i transakcija, informacija, podataka i dokumenata koji će biti prosljeđeni Finansijsko-obavještajnom odjelu Državne agencije za istrage i zaštitu (u daljem tekstu: FOO), te se definišu pokazatelji za sumnjive transakcije, definiše detaljno šta se podrazumijeva pod povezanom transakcijom, propisuje uslove i procedure za izuzeće od izvještavanja o velikim i povezanim gotovinskim transakcijama FOO-u, te načine i rokove za izvještavanje FOO-u.
- Izrazi koji su radi preglednosti dati u jednom gramatičkom rodu u Jedinvenim pravilima za izradu pravnih propisa u institucijama Bosne i Hercegovine ("Службени гласник БиХ", бр. 11/05, 58/14 и 60/14) и пропису донесеном на основу Правила без дискриминације се односе и на мушкарце и на жене.

POGLAVLJE II - SMJERNICE ZA PROVJERU RIZIKA

Члан 2.

(Pisani interni program za procjenu rizika - uslovi i sadržaj)

- Obveznici će u skladu sa članom 5. Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti ("Службени гласник БиХ", број 47/14) (у даљњем тексту: Закон) усвојити писани interni program kojim će se одредити нивои ризика група кlijenata или појединачног кlijenta, њихово географско подручје рада, пословни однос, трансакција, производ или услуга, начин њиховог пружања кlijentu, нова технолошка достигнућа у вези са могућом злоупотребом у сврху прања новца и финансирања терористичких активности у складу са овим Правилником и смјерницама од стране FOO и надлежног надзорног органа.
- Obveznik će u pisani interni program također uključiti metodu za:
 - smanjenje procijenjenih rizika;
 - praćenje promjena rizika;
 - evidentiranje odluka vezanih za већи или мањи ризик за групе кlijenata или појединачног кlijenta, његово географско подручје рада, пословни однос, трансакцију, производ или услугу, начин њиховог пружања кlijentu, нова технолошка достигнућа, разлоге за ову процјену и активности које су подузете у вези са већим или мањим ризиком;
 - praćenje ефективности и provedbe programa;
 - osiguravanje da se interni program vezan za procjenu rizika uvrsti u internu obuku obveznika.

Члан 3.

(Pisani interni program za procjenu rizika - primjena redovne, pojednostavljene или pojačane identifikacije)

Obveznik će na osnovu procjene rizika одредити да ли да примјенjuje redovnu, pojačanu или pojednostavljenu identifikaciju и праћење активности кlijenta у складу са одредбама Poglavlja II. Zakona.